

Звіт дослідження «Оцінки потреб дітей та людей з інвалідністю, їх батьків/опікунів, які найбільш постраждали від військових дій в Сумській та Чернігівській областях» серпень 2023 року

В серпні 2023 року було ініційовано проведення дослідження з оцінки потреб в Чернігівській та Сумській областях. З 22 по 24 серпня 2023 року збір даних відбувався шляхом телефонного інтерв'ю з жителями цільових областей та ключовими інформаторами. Всього було опитано: 31 домогосподарство, 6 ключових інформантів.

Місто, область	МН	КІ
м. Суми	10	1
м. Чернігів	5	1
м. Ніжин	16	1
м. Прилуки	-	1
Чернігівська область	-	2
Всього	31	6

Серед опитаних : Жінок - 87 %, чоловіків - 13%.
84% - респонденти віком від 18 до 59 років, 16 % - до 17 років
Середня кількість членів родини – 3,3 особи. Місцеві мешканці - 97%, ВПО - 3%.

Зміст:

[Ключові результати](#)

[Отримання послуг в закладах реабілітації/соціальних центрах](#)

[Потреби людей з інвалідністю в послугах](#)

[Потреби людей з інвалідністю в засобах реабілітації](#)

[Фізичні та комунікаційні бар'єри в отриманні послуг](#)

[Покриття потреб](#)

[Отримання допомоги від інших організацій](#)

[Ключові інформанти](#)

Ключові результати

- **90%** вважають, що у разі отримання грошової допомоги, зможуть самостійно придбати необхідні засоби реабілітації, гігієни, медичне обладнання тощо;
- **74%** повідомили, що їх дитина/член родини відвідує заклади реабілітації/соціальні центри для дітей/людей з інвалідністю;
- **45%** респондентів повідомили, що стикаються з фізичними та комунікаційними бар'єрами, які перешкоджають їх дитині/члену родини отримати доступ до гуманітарних товарів і послуг нарівні з іншими;
- **39%** опитаних отримували допомогу від інших організацій протягом останніх 4-х місяців
- **29%** опитаних мали можливість в 2023 році придбати засоби реабілітації;
- **23%** зазначили, що мають потребу в засобах реабілітації

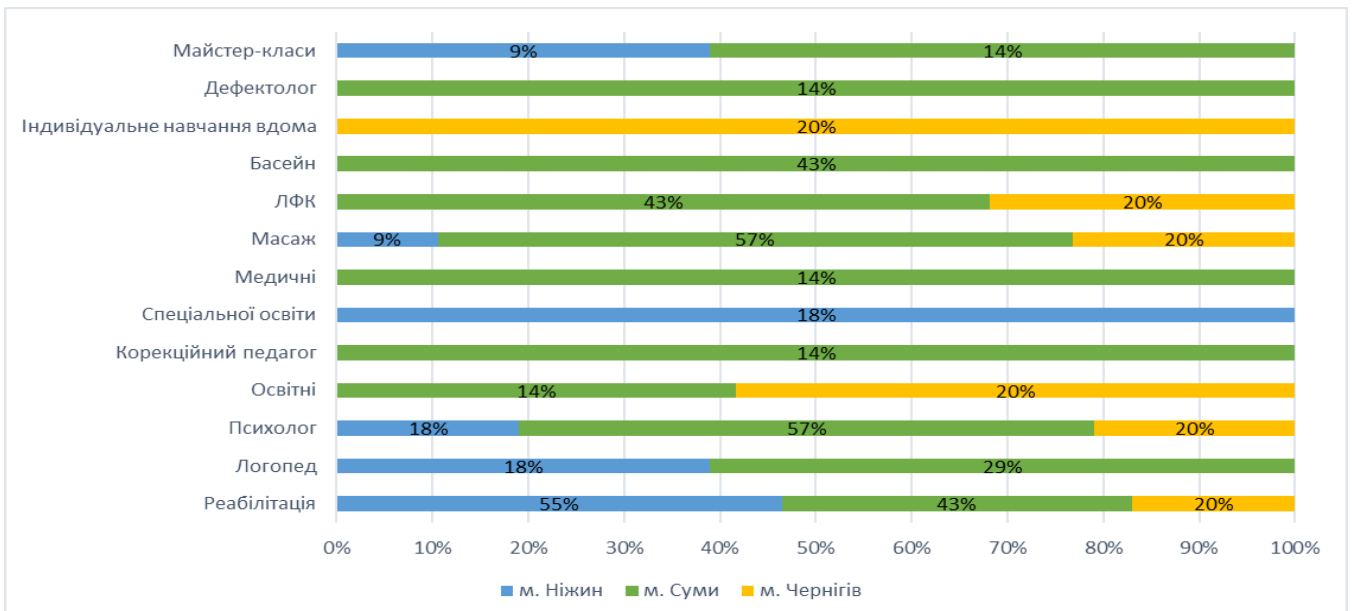
Отримання послуг в закладах реабілітації/соціальних центрах

74% респондентів повідомили, що їх дитина/член родини відвідує заклади реабілітації/соціальні центри для дітей/людей з інвалідністю. Основні послуги, які отримують в закладах реабілітації/соціальних центрах:

- 43% - послуги фахівця фізичної реабілітації
- 30% - послуги психолога;
- 17% - послуги фахівців спеціальної освіти - логопед, спеціальний психолог, корекційний педагог, дефектолог.

Основною причиною, через які дитина/член родини респондента не має можливості відвідувати заклади реабілітації/соціальні центри для дітей/людей з інвалідністю є військові дії та безпекова ситуація в країні.

Детальний розподіл по містах та послугах, які отримуються наведений нижче:

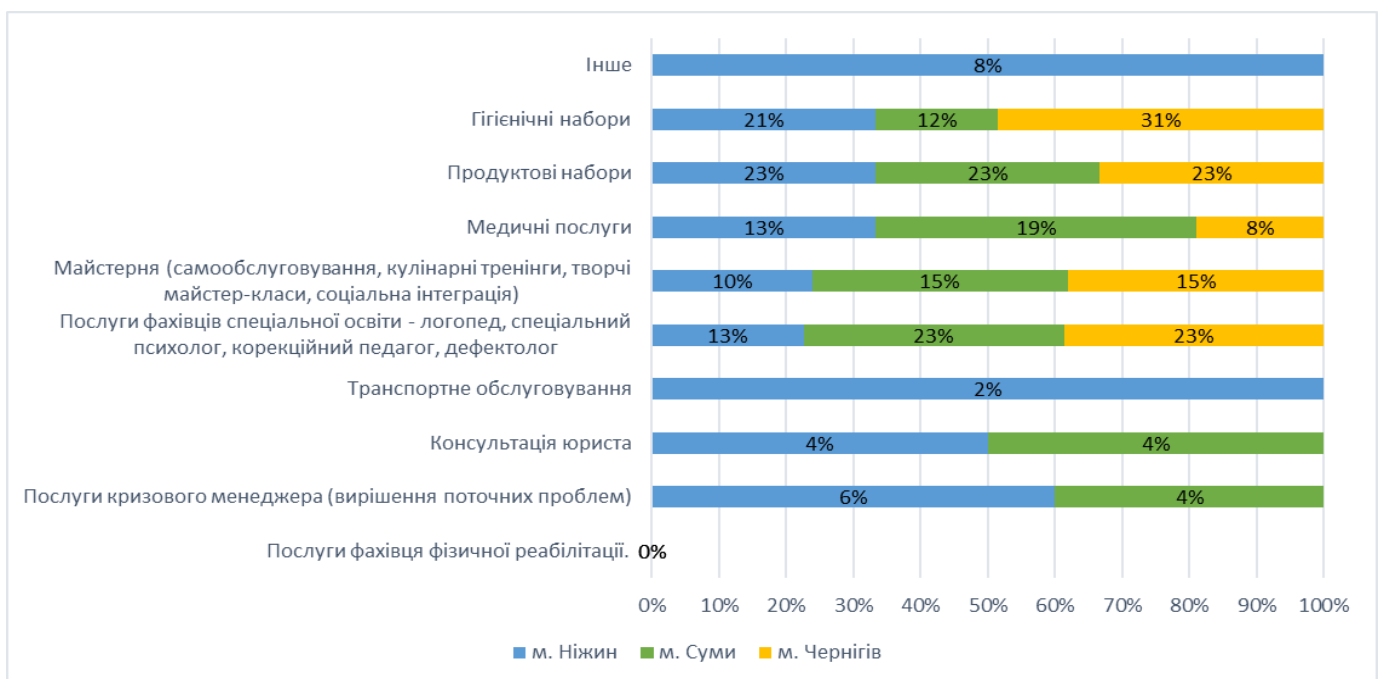
Потреби людей з інвалідністю в послугах

Зі слів респондентів на момент опитування родини діти/члени родини, які мають інвалідність мають потреби в наступних видах допомоги:

- 23% - продуктові набори;
- 20% - гігієнічні набори;
- 18% - послуги фахівців спеціальної освіти - логопед, спеціальний психолог, корекційний педагог, дефектолог;

Також серед потреб респонденти відмітили такі потреби, як ліки, шприци інсулінові, підгузки, матеріали для розвитку дитини, послуги стоматолога-ортодонта, та транспортних послугах. Коментар: «Їздимо на таксі, один день - 150 грн. В автобусах дуже важко, бо вони не пристосовані, люди не завжди адекватно реагують на людей на кріслах колісних в громадському транспорті»

Детальний розподіл по видам допомоги, в яких мають потребу респонденти наведений нижче:

100% респондентів зазначили, що мають доступ до медичних послуг в своєму населеному пункті. Щодо доступності даної послуги респонденти надали наступні коментарі:

«Десь на 50 % доступні, переважно треба їхати в інше місто»

«Інколи, не вистачає необхідної кваліфікації лікаря і необхідно їхати до обласного центру, щоб отримати необхідне лікування або консультацію»

«Деякі фахівці не мають відповідної кваліфікації і дитину возимо в ОХМАТДИТ до Києва»

«Звертаюсь до сімейного лікаря. Проблема зі стоматологом. Дитина боїться, ніхто не може вмовити»

85% людей з інвалідністю, які потребують послуги психоемоційної підтримки можуть отримати дану послугу в своєму населеному пункті або онлайн. Щодо доступності даної послуги респонденти надали наступні коментарі:

«Доступно до 18 років»
«Хотіли б онлайн, але немає можливості придбати гаджет»
«Послугу отримує, але не в достатній кількості, потребує більше занять для більшої соціалізації»
«Не вистачає часу працюючим батькам, щоб завести дитину на реабілітацію»
«Хорошого спеціаліста безкоштовно знайти дуже важко, для дитини 8 років немає місця для соціального спілкування, лише для підлітків»
«Ходимо до психотерапевта в лікарні. Також в "Спільності" є психолог, але не можемо там постійно отримувати допомогу, бо багато дітей»

81% серед потребуючих послуг фахівців спеціальної освіти - логопеда, спеціального психолога, корекційного педагога, дефектолога можуть отримати дану послугу в своєму населеному пункті або онлайн. Щодо доступності даної послуги респонденти надали наступні коментарі:

«Доступно до 18 років»
«Хотілось би отримувати більше таких послуг і частіше»
«Хочеться отримувати більше занять з логопедом».
«Тому що платно, а немає коштів»
«Отримує, але не в достатній кількості».

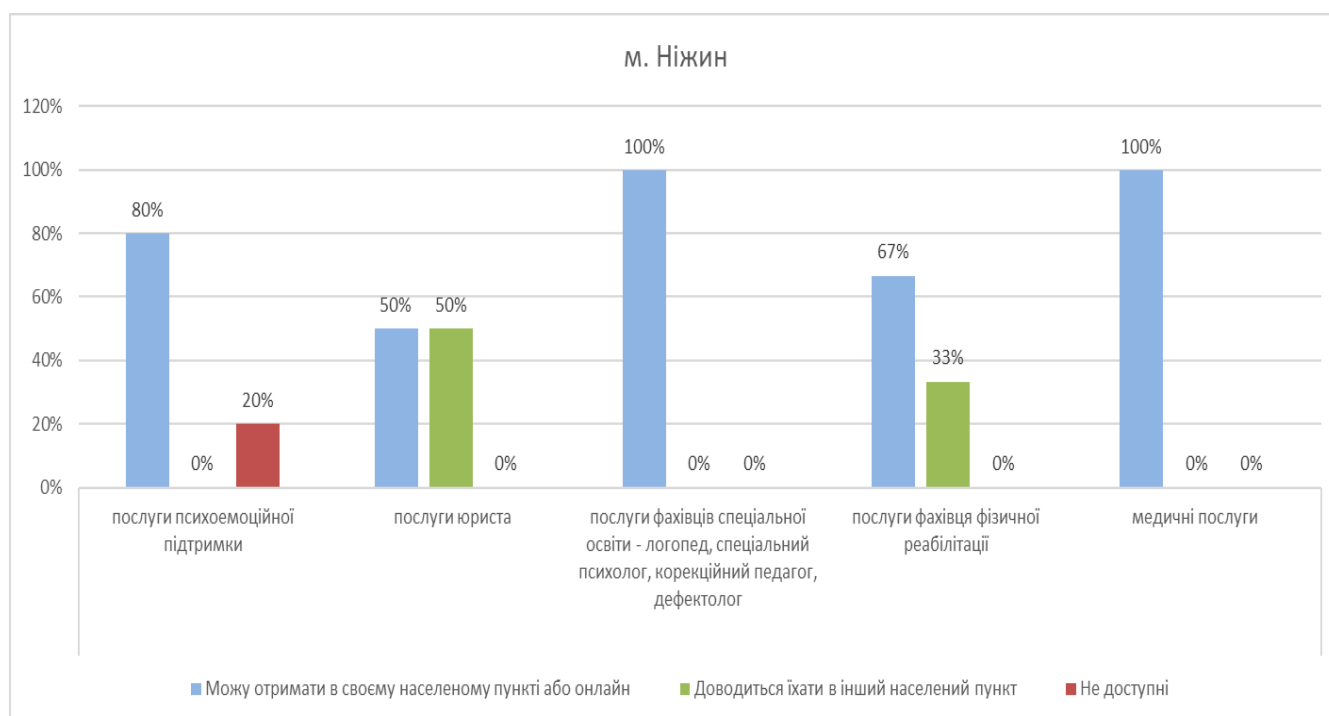
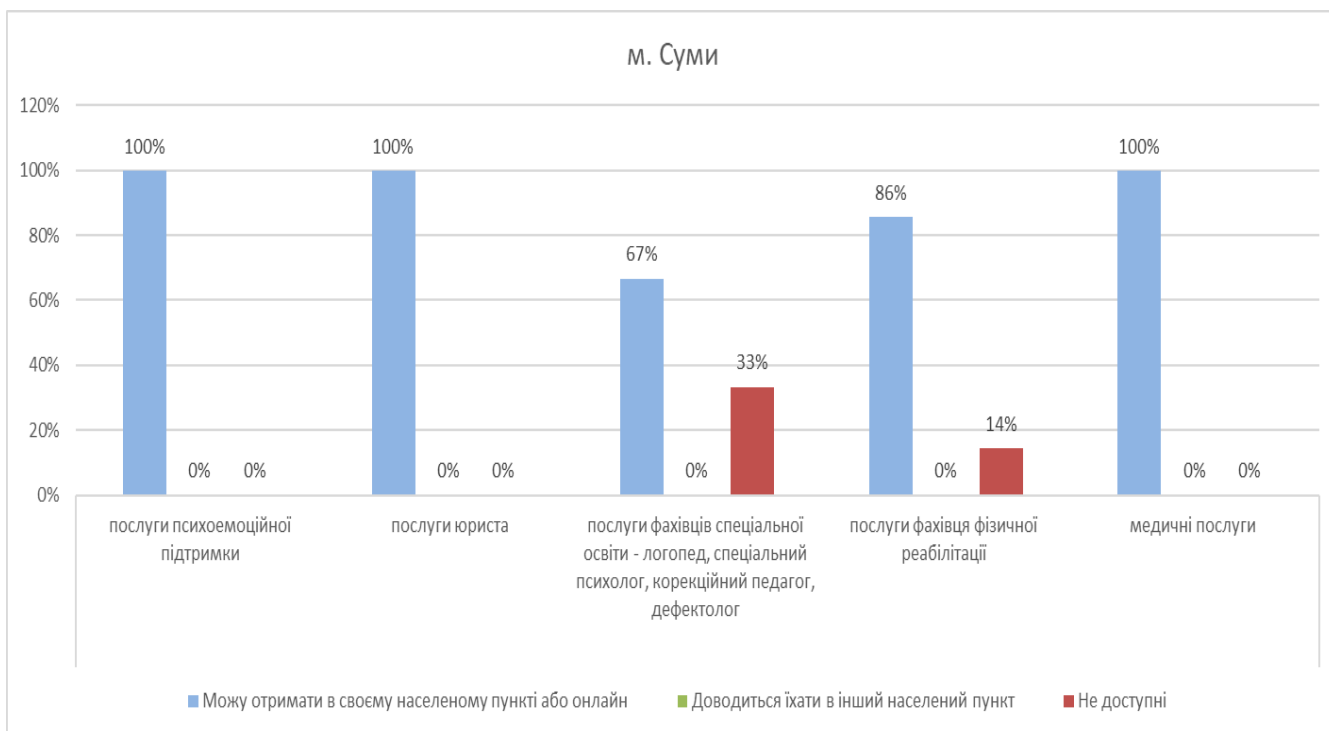
80% можуть отримати в своєму населеному пункті або онлайн послуги фахівця фізичної реабілітації. Щодо доступності даної послуги респонденти надали наступні коментарі:

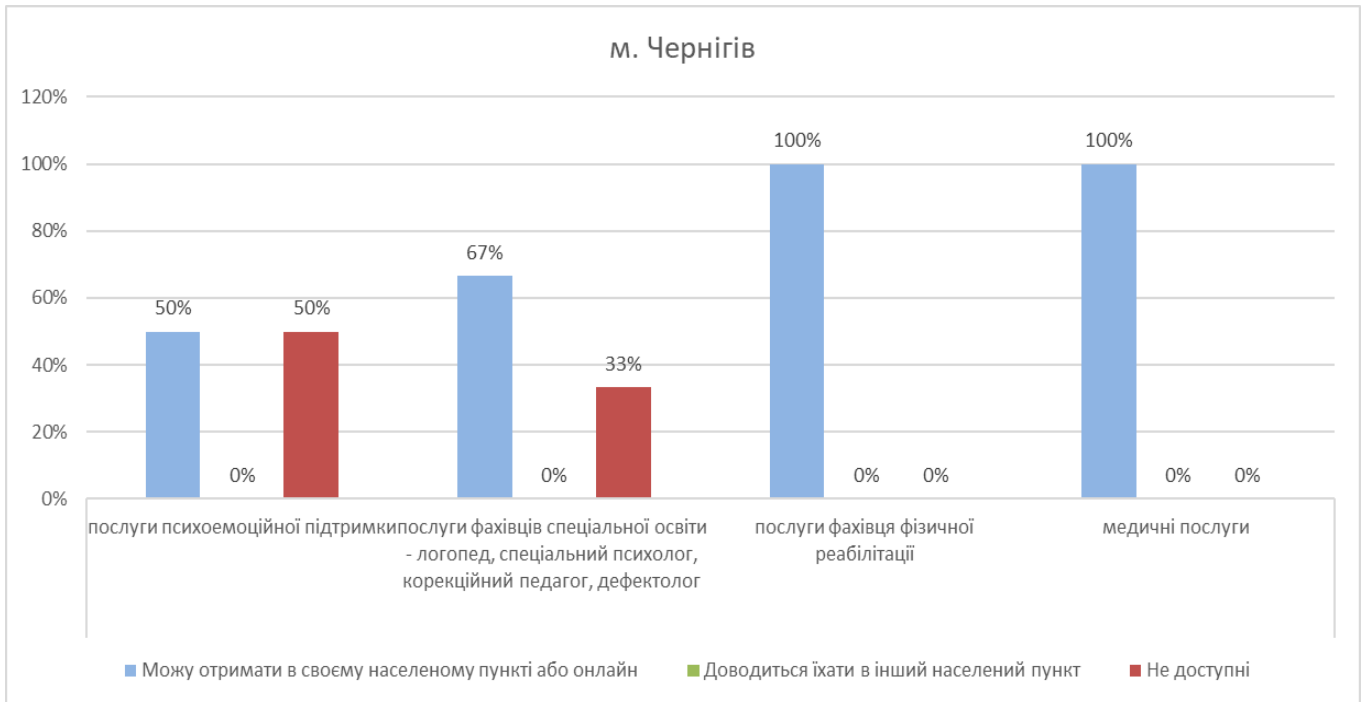
«Під час війни скоротилась кількість занять та час їх проведення, деякі заняття онлайн, а для особливої дитини це не дуже зрозуміло»
«Через повітряні тривоги відмінюють заняття. Тому зараз, під час війни, не можуть отримати послуги у необхідному обсязі»
«Відвідуємо небагато, у дитини дуже тяжкі вади»
«Лише масаж, ЛФК і басейн безкоштовні, решта платні. Потреба в реабілітаційних вправах на виправлення сколіозу»
«Беремо направлення у сімейного лікаря, він дає направлення на курс масажів. Така послуга була доступна для дітей до 18 років, старшим дітям такої можливості немає, бо хлопцю вже 20 років»

67% можуть отримати в своєму населеному пункті або онлайн послуги юриста. Щодо доступності даної послуги було отримано наступний коментар:

«Був юрист у місті, але під час війни перестав надавати послуги»

Детальний розподіл доступності послуг по кожному населеному пункту окремо наведено нижче:

Потреби людей з інвалідністю в засобах реабілітації

23% респондентів зазначили, що їх дитина/член родини мають потребу в засобах реабілітації, з них:

- 11% потреба в меблях, оснащення (вертикалізатор ортопедичний для правильної фіксації положення тіла, спеціальна парта та стілець для навчання у школі. поворотний механізм в машину, для автомобільного дитячого крісла);
- 7% засоби для самообслуговування та догляду;
- 7% протезно-ортопедичні виробі (фіксатор для кисті руки, який би допомагав під час письма, ортопедичне взуття)

Для 58% в 2023 році не було потреби в придбанні засобів реабілітації; 29% мали можливість придбати засоби реабілітації в поточному році; 13% не змогли придбати засоби реабілітації в цьому році, в основному через брак коштів та один респондент не придбав засоби реабілітації через відсутність необхідного товару в магазинах.

90% респондентів зазначили, що у разі отримання грошової допомоги, зможуть самостійно придбати необхідні вам засоби реабілітації, гігієни, медичне обладнання тощо. 10% не зможуть придбати, це двоє мешканців м. Суми та один мешканець м. Ніжин.

Фізичні та комунікаційні бар'єри в отриманні послуг

45% респондентів зазначили про наявність фізичних та комунікаційних бар'єрів, які перешкоджають їхній дитині/члену родини отримати доступ до гуманітарних товарів і послуг нарівні з іншими. До основних бар'єрів

респонденти віднесли психологічні та фізичні. Щодо інших було отримано наступні коментарі:

«Відсутнє спеціальне обладнання для очного навчання в школі, дитина йде в 1-й клас»
 «Погане інформування, дізнаємося про допомогу вже з новин»
 «Рідко надають допомогу людям з 3 групою інвалідності»
 «Особа з інвалідністю не може себе обслуговувати, коли потрібно звертатися до такого пункту потрібно сина брати з собою, бо залишити його немає з ким»
 «Транспортні бар'єри, далеко добиратись до Карітасу в Чернігові та переповнена гаряча лінія, досить важко додзвонитись, майже не можливо»
 «Переміщення, щоб підвезли до центру реабілітації. Пандуси неякісні, з дорослою дитиною дуже важко. Особливо взимку».

Покриття потреб

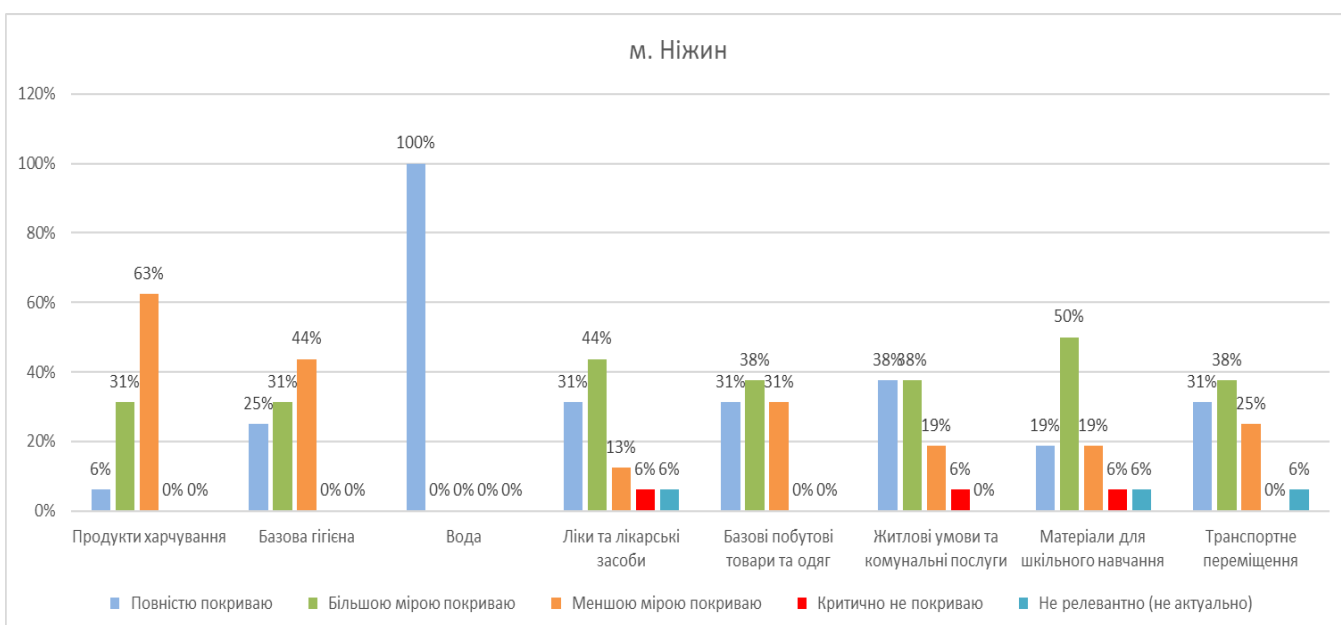
Зі слів респондентів на сьогоднішній день сім'я дитини/члена родини з інвалідністю критично не покривають потреби в наступних сферах:

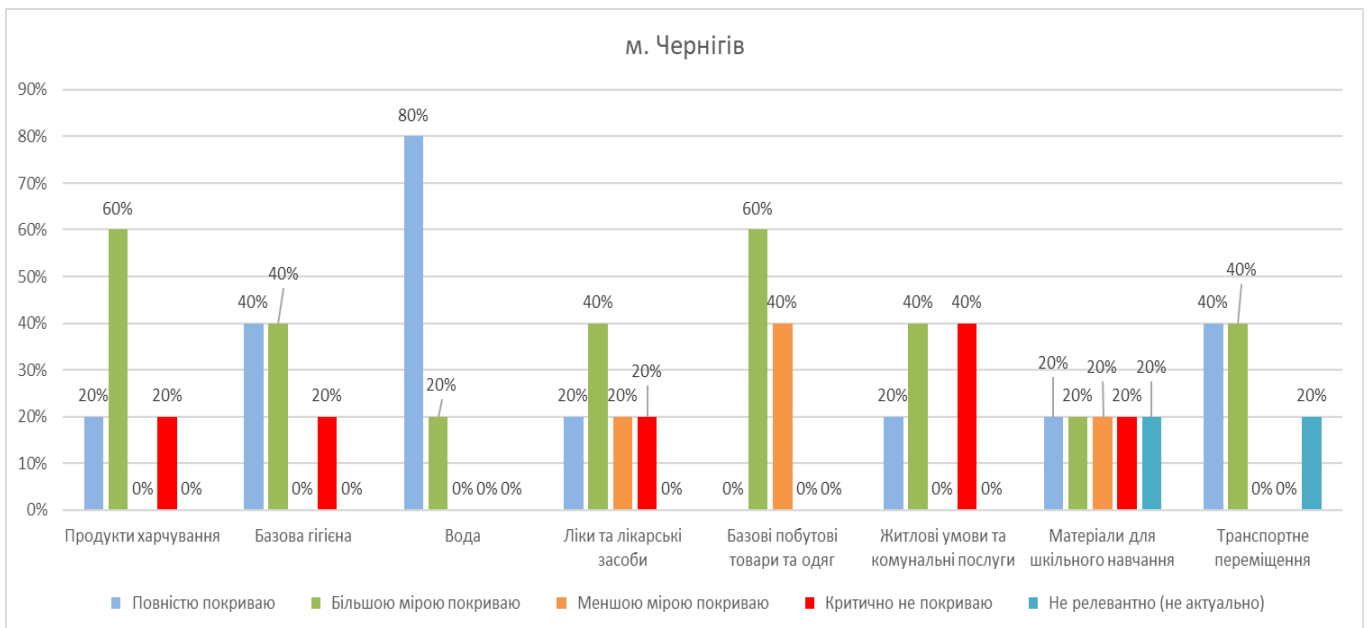
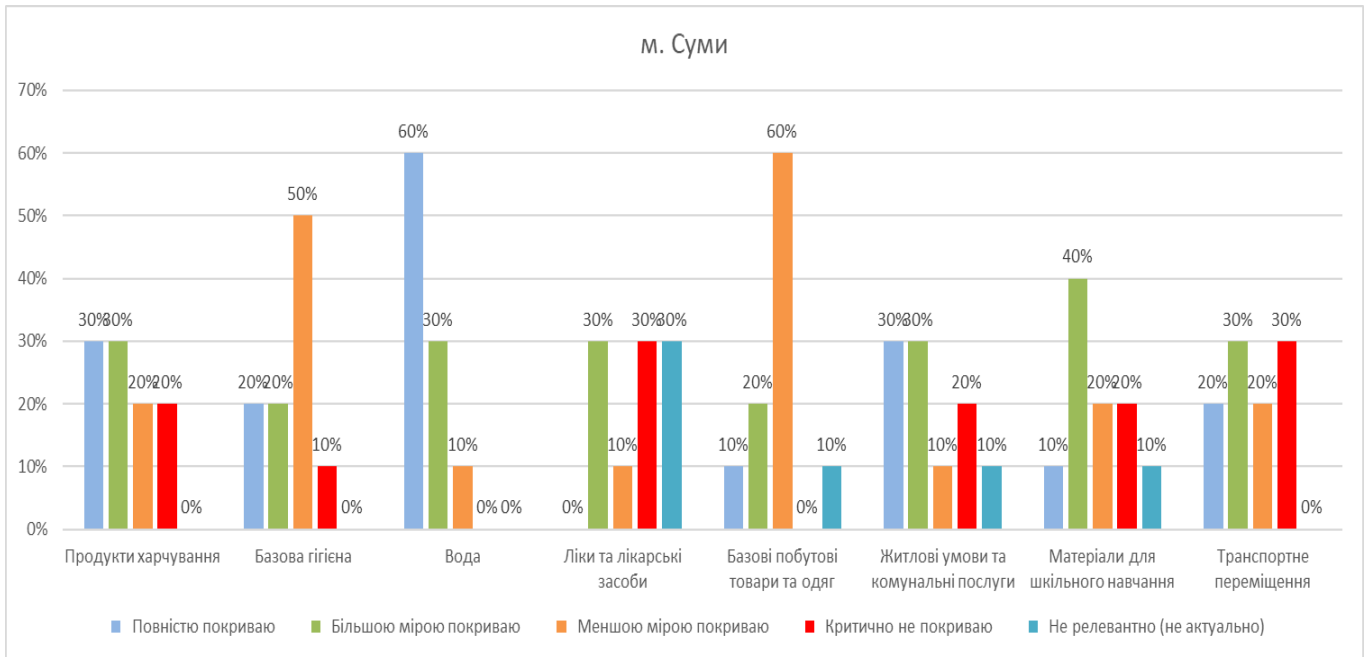
- 16% в ліках, лікарських засобах та житлових умовах, комунальних послугах;
- 13% не покривають потребу в матеріалах для шкільного навчання;
- 10% в продуктах харчування та транспортному переміщенні.

Повністю сім'ї дитини/члена родини з інвалідністю покривають потребу в наступних сферах:

- 84% вода;
- 32% житлові умови та комунальні послуги;
- 29% транспортне переміщення

Детальний розподіл покриття потреб в кожній зі сфери по кожному населеному пункту окремо наведено нижче:

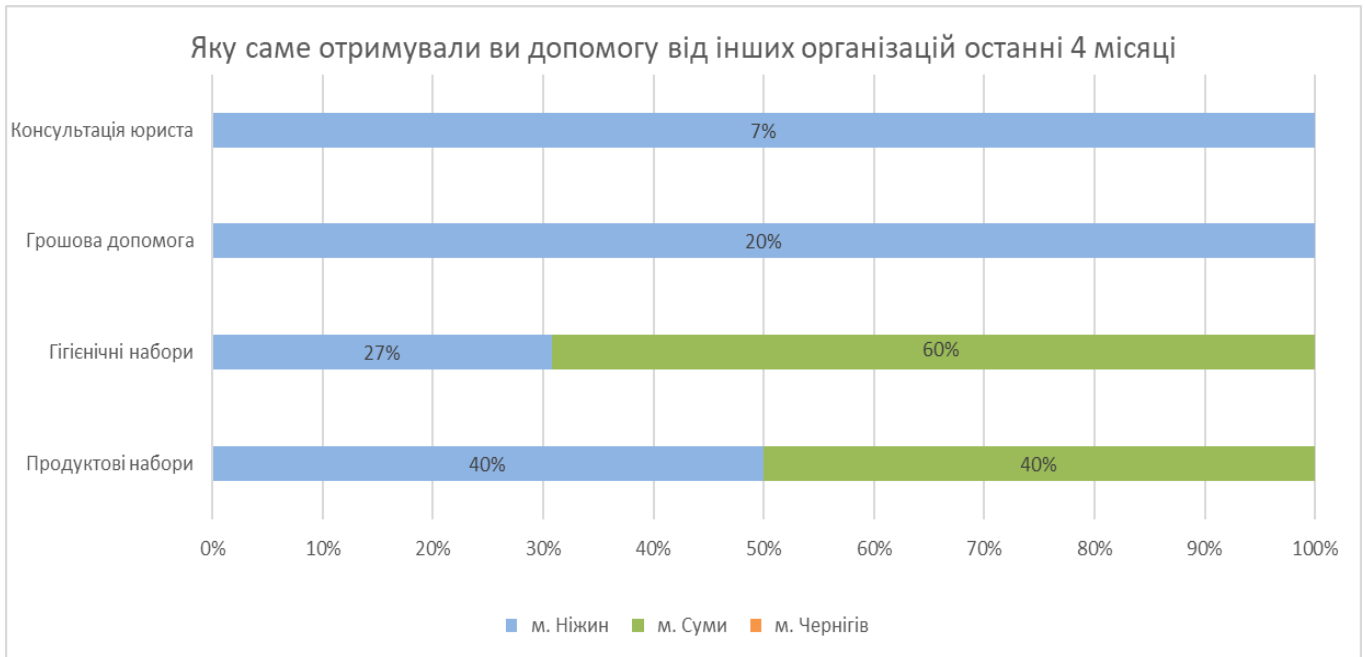

Отримання допомоги від інших організацій

39 % респондентів повідомили, що отримували ви допомогу від інших організацій останні 4 місяці, з них:

- 40% допомога у вигляді продуктової допомоги;
- 35% допомога у вигляді гігієнічних наборів;
- 15% грошова допомога.

Ключові інформанти

У межах дослідження було проведене інтерв'ю з 5-ю інформантами м. Чернігова та Чернігівської області та 1 інформантом Сумської області.

Інформанти м. Чернігова та Чернігівської області повідомили, що на сьогодні основними потребами для людей з інвалідністю є: продуктові та гігієнічні набори, допомога у вигляді грошової, речі для облаштування зруйнованого житла (для постраждалих), засоби для реабілітації та реабілітаційне обладнання, також є потреба в комунікації, підтримці й допомозі, доступ до життя в соціумі дозволили.

Респонденти зазначили, що є фізичні та комунікаційні бар'єри, які перешкоджають людям з інвалідністю отримати доступ до гуманітарних товарів і послуг нарівні з іншими. Зокрема це:

- недостатньо розповсюджується інформація про можливість отримати допомогу;
- деякі фонди реєструють в електронному вигляді, а люди не мають технічних засобів;
- відсутність пандусів для колісних крісел та літніх людей;
- доступність до місць, де можна отримати необхідні послуги;
- пішохідні переходи не призначені для людей з інвалідністю.

Окрім БФ «Карітас» в м. Прилуки і м. Чернігів працюють такі організації: «ГО "ММЦ "ЖМЕНЯ"», Данська рада у справах біженців, Товариство Червоного Хреста України, Волонтерський Хаб "Опора". В м. Ніжин та інших містах Чернігівської області, за словами інформантів, відсутня діяльність інших благодійних організацій.

Інформанти зазначають, що місцева влада приймає участь в наданні допомоги людям з інвалідністю, зокрема:

- створення територіальних центрів для інформування про можливість отримання допомоги;
- спрямовують людей за допомогою через управління соціального захисту;

- співпраця з благодійними центрами;
- створено центр для людей з інвалідністю (переважно для молоді) в якому проводяться тренінги, соціальні заходи;
- підписання меморандумів та організації заходів для отримання допомоги.

Один інформант зазначив, що місцева влада допомагає, тільки у разі звернення якщо не звертаються, то самостійно допомогу не надають.

На сьогоднішній день інформанти оцінюють ситуацію з наданням послуг та допомоги людям з інвалідністю на ступиним чином, коментарі:

- «Добре, не відмінно, бо є категорії населення, які не дуже охоплені цією допомогою, наприклад люди похилого віку»
- «2-3 бали із 5. Проблема в доступності, інфраструктурі для людей з особливими потребами, відсутність пандусів»
- «В перші місяці війни допомога від держави надходила, на разі відсутня»
- «Надається допомога в міру можливостей і від Карітас в тому числі. Було відкрито медичний центр, котрий значно посприяв комфорту в отриманні медичних послуг»

Інформант Сумської області повідомив, що на сьогодні основними потребами для людей з інвалідністю є: якісна корекція для дітей на ранніх етапах, як діти так і потребують дозвілля, під час якого відбувається соціалізація.

Респондент зазначив, основними фізичними та комунікаційними бар'єрами, які перешкоджають людям з інвалідністю отримати доступ до гуманітарних товарів і послуг нарівні з іншими - це не розвинуті комунікації для людей з інвалідністю, наприклад відсутність планшетів, які дозволяють спілкуватись людям з вадами. Алгоритми комунікації - асистивні технології лише впроваджується.

Окрім БФ «Карітас» в Сумській області працює Товариство допомоги особам з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень, "Феліцитас".

Інформант не зміг однозначно відповісти на питання щодо участі місцевої влади в наданні допомоги людям з інвалідністю,

Один інформант зазначив, що місцева влада допомагає, тільки у разі звернення якщо не звертаються, то самостійно допомогу не надають.

На сьогоднішній день інформант оцінюють ситуацію з наданням послуг та допомоги людям з інвалідністю прокоментував так: «На середньому рівні, хороші фахівці є, але вони не можуть охопити всіх дітей. Приватний сектор надає неякісні послуги для дітей з інвалідністю»